

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. IV. De appetitu Materiæ ad forma[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

forma, dispositiue verò per qualitates productas ab ipso agente.

34 **ULTIMA CONCLUSIO.** Materia prima etiam immediatè sustentat multa accidentia, & cum illis immediatè vnitur: nam vbicatio, duratio, quantitas, si distinguantur, immediatè recipiuntur in materiâ, & sustentantur ab illâ, de quo fusius in propriis locis.

SVBSECTIO QVARTA.

An potentia immediata Materie erga formas sit ratione factam ab eâ distincta.

DISPVTATVR autem hic à nonnullis fusè, an saltem ratione nostrâ distinguatur in materiâ primâ ratio potentie proximæ ad formas. Pro hac potentia ratione distinctâ possent hi Doctores distinguere in materiâ duplicem potentiam ratione nostrâ: vnâ remotam, & in hac constitutur etiam ratione nostrâ essentiam materię primæ; ita hominis natura consistit in radicali potentia discurrendi. Sicut autem, hoc non obstante, in homine virtus proxima intelligendi (quam intellectum dicimus) in Thomistica sententiâ realiter, in Nominalium verò ratione nostrâ, ab animâ & essentiâ hominis distinguitur; ita in materiâ primâ virtus proxima formas recipiendi distinguitur, non quidem realiter (vt ex dictis Subsectione 3. suppono) sed ratione nostrâ. Hæc videntur quidem satis clara, adhuc tamen paulò amplius hic oportet hætere; nam contra talem potentiam fortè quis sic argueret: Potentia radicalis seu remota non potest concipi nisi in ordine ad potentiam proximam, vt per se manifestum est: quomodo autem potest intellectus concipere potentiam proximam & remotam, si nullum habet fundamentum ad eas distinguendas? prius autem debet eas ratione distinguere, vt sic possit dicere vnâ remotam, aliam proximam. Quòd autem non sit fundamentum ad eam distinctionem ratione nostrâ, probò manifestè: nam in primis terminus cum quo comparatur ea potentia, non est nisi vnicus; ergo ratione terminorum non est fundamentum ad distinguendas duas. Ex parte subiecti etiam nullum est fundamentum, quia eadem est materia.

Dices, illud esse fundamentum, quòd potentia vna respicit formas immediatè, altera mediâtè. Sed contrà euidenter: quia quando dicis *vnâ mediâtè, altera immediâtè*, iam supponis vnâ & alteram, vt suprà dixi; iam ergo supponis tuam Conclusionem, quam ego impugno, nec das mihi vllam rationem pro illâ.

36 Dices adhuc: Semper est in meâ potestate, comparare causam aliquam mediâtè vel immediâtè cum suo effectu; ergo idem poterò facere in materiâ primâ respectu formæ. Sed nego Antecedens; imò ex contrario Antecedenti impugno rursus eam potentiam remotam. Non enim possum causam mediâtè cum effectu comparare, nisi quando verè datur aliquod medium: omnis enim mediata comparatio supponit iam medium; quod si non datur, erit immediata. Alias esset mihi liberum, in ipso intellectu distincto v. g. adhuc concipere duas virtutes, seu respectus ad intellectionem ratione distinctas, & ibi

etiam duas potentias ratione distinctas concipere, imò & in infinitum eas potentias ratione distinguere, quòd omnino fallum est.

Nihilominus tamen puto adhuc eam distinctionem potentia proximæ posse sustineri, quam ego ita explico, reddendo rationem, cui in supràposito exemplo de animâ rationali locum habeat ea duplex potentia, & inde transferendo doctrinam ad materiâ. Dico ergo, ibi idè concipi 37 posse duas potentias ratione nostrâ distinctas, vnâ radicalem, proximam aliam, quia in animo concipio duos influxus in intellectionem; vnum quem haberet, si indigeret potentis distinctis, & quem illi tribuunt multi qui potentias distinguunt (& nos etiam putamus tribuendum, si distinguerentur potentia, vt dicam suo loco); & ratione istius dico, me concipere illam vt essentiam & remorè respicientem actus: aliam etiam influxum in eâ à nobis concipi æquiualem illi, quem haberet potentia distincta, quam Thomistæ ponunt, & ratione istius concipio in illâ animæ potentiam proximam. Quæ duo clariùs concipiuntur, si aliquam animam concipiam, quæ potentis distinctis vteretur: tunc enim per comparisonem ad eas potentias distinctas concipio in hac nostrâ animâ rationem potentia proximæ; per comparisonem verò ad eam animam vtem potentis, concipio in nostrâ rationem remotæ potentie seu essentia; nostra enim æquiualeat illis duabus, nempe illi animæ, quæ esset potentia remota, & illis potentis proximis.

Hinc iam affulget clara explicatio præsentis 38 difficultatis. Possum enim in materiâ primâ concipere æquiualem vnâ alteri materiæ, quæ ad causandas & recipiendas formas indigeret confortio potentie alterius distinctæ (siue substantialis ea esset, siue accidentalis, hoc enim ad punctum præsens parum conducit) & comparata nostra materiâ cum illa possibili, dicitur potentia remota & radicalis formarum; sicut & illi cui comparatur verè foret remota. Comparata verò cum potentia proximâ illius materiæ, quandoquidem nostra illi potentie etiam æquiualeat, dici potest potentia proxima. Ergo quia nostra materiâ habet realiter, quòd & potentia remota & proxima haberent, inuenit intellectus noster fundamentum, ad distinguendos in eâ duos conceptus, proximæ & remotæ. Quo manet tota quæstio explicata, & rationi dubitandi satisfactum, dum iam assignantur duo termini in ordine ad quos possumus concipere eam duplicem rationem potentie. Vnde concludo, sicut in animâ rationali, posse proximè intelligere, est accidens Metaphysicum; ita in materiâ eam potentiam proximam, esse etiam Metaphysicum accidens: quòd, suppositâ distinctione illius duplicis potentie in ordine ad ea diuersa connotata, vt eam clarè explicuimus, non videtur habere vllam difficultatem.

Dices: Non potest concipi materiâ vllâ prima 39 vnita formæ mediâ potentia distincta, eo enim ipso non faceret vnum per se cum eâ formâ, quia non vnirentur immediatè; ergo non potest dari fundamentum ad distinguendas in eâ duas eas potentias. Patet consequentia, quia hoc fundamentum desumitur, vt dixi, ex distinctione realitatis potentie in aliâ possibili materiâ; ergo si hæc distinctio omnino repugnat, cessabit prorsus fundamentum.

damentum. Respondeo Primum (quidquid sit de potentia receptiva) saltem in causativa obiectiōnem non habere locum: ut enim materia causet formas, bene posset indigere potentia media. Secundo, etiam circa receptionem posse & concipi & esse unam materiam, quae non posset recipere formas, nisi adiuta aliqua potentia substantiali, simul recipiente cum ipsa materia immediate ceteras formas; quo casu procul dubio fieret unum per se ex ea materia & formis. Imò etiam si non immediate videretur cum illis formis, sed interueniente ea potentia, adhuc posset resultare ex omnibus tribus unum per se.

40 Aduerto hic, posse potentiam proximam recipiendi formas, in quodam sensu etiam realiter dici distinctam ab ipsa materia, quatenus potentia proxima, v. g. ad formam ignis, dicitur iam materiam dispositam calore & frigoris expulsionem, quae dispositiones quodammodo complent materiam, ut proximè recipiat. Similiter etiam requiritur praesentia effectui agentis, à quo debet produci ea forma. In praesenti autem non loquimur de istis extrinsecis conditionibus, sed de principio immediate influente & recipiente materiae, quod Subsectione 3. ostendi non distinguere realiter; iam verò declaravi quo modo ratione distinguatur.

SECTIO IV.

De appetitu Materiae ad formam.

PER appetitum intelligo innatam potentiam ad aliquid, ut ad bonum proportionatum & naturale. Ex quo Primo infero, aquam non habere appetitum ad calorem (licet naturaliter illum possit habere) quia non est eius bonum. Secundo, nec intellectum respectu actuum supernaturalium, quia licet sint perfectio intellectus, non 41 sunt tamen illi naturales. Quando ergo quaerimus, deinde in materia appetitus ad formas, duo quaerimus: primum, an forma sit perfectio materiae; secundum, an possint naturaliter obtineri à materia. Sumitur autem nomen *appetitus naturalis* ex Metaphorà ad appetitum elicatum à voluntate, qui est actus, quo voluntas desiderat id quod apprehendit ut bonum sibi: qui potest esse duplex, vel per modum desiderij, & hic solum est ad res absentes; vel per modum simplicis complacentiae, quia complacet voluntas in bono, siue absenti siue praesenti. Hoc posito,

SVBSECTIO PRIMA.

Nostri sententia.

PRIMA CONCLUSIO. Materia prima non potest habere appetitum, naturaliter loquendo, respectu formae substantialis (de qua in praesenti loquimur) per modum desiderij. Patet, quia naturaliter non potest carere formà, ergo illam non potest respicere ut absentem, ergo nec desiderare.

Dices: Non desiderabit materia prima eam quam habet, sed alias quas non habet, praesertim si sunt perfectiores: cur enim materia lapidis non desiderabit formam rationalem, quae valde excedit formam lapidis?

Pro solutione huius obiectionis aduerte, materiam primam non appetere ullam formam substantialem determinatè, sed disunctiue hanc vel illam. Ratio à priori est, quia idè forma appetitur à materia, quia complet substantialiter ipsam materiam de se incompletam; sed quaecumque forma substantialis, siue haec siue illa, perfectè complet substantialiter materiam primam, ergo huius appetitus quaecumque formam substantiali satiatur, ergo nullam in particulari appetit. Quòd autem aliae sint aliis perfectiores, non efficit eas diuersimodè appeti à materia: nam maior perfectio habet se omnino per accidens in ordine ad complementum substantiale materiae. Confirmatur à posteriori: quia si materia in particulari appeteret formam perfectiorem, appetere etiam destructionem propriae formae (si non esset rationalis) quod est absurdum. quis enim dicit, materiam primam esse violentam sub forma equi, appetereque equi destructionem, quae requiritur ad receptionem formae rationalis, quam appetit per se in particulari ut formam equi perfectiorem? ergo materia prima non appetit per modum desiderij aliquam formam in particulari determinatè, sed aliquam disunctiue. Vnde patet, ut absens sit à materia quod ipsa 43 appetit, debere illam esse sine vllà formà: hoc autem est impossibile naturaliter, ergo & quòd habeat appetitum per modum desiderij; quo manet satisfactum obiectioni. Nego enim, ad appetitum per modum desiderij sufficere absentiam alicuius formae etiam perfectioris, si tunc habeat aliam. Dixi *naturaliter*, quia per miraculum potest esse sine vllà formà, quo casu rectè posset esse appetitus ad formam per modum desiderij.

Ex hac Conclusionem sequitur, multò minùs materiam habere desiderium respectu omnium formarum collectiue, cum sit naturaliter impossibile, habere simul non solum omnes, sed nec duas, loquor de substantialibus.

SECUNDA CONCLUSIO. Materia prima habet appetitum per modum simplicis complacentiae respectu omnium formarum determinatè. Patet, quia omnes formae determinatae, ut tales, sunt bonum materiae, & potest illas naturaliter recipere. Loquor autem in hac Conclusionem non de omnibus collectiue, sed diuisiue, & abstrahendo ab eo quòd forma extiterit, vel non.

TERTIA CONCLUSIO. Materia prima non appetit formas corruptas. Haec est communis inter Doctores; negant tamen illam nonnulli recentiores. Probatur facile, quia appetitus (ut supra explicuimus) est inclinatio ad bonum naturaliter possibile: sed reproductio formae corruptae est impossibilis naturaliter, ergo non datur appetitus ad eam reproductiōnem. Consequentia est euidens. Maior est definitio ipsa appetitus. Minor probatur Primo ex Aristotele, docente, à priuatione ad habitum non esse regressum; qui non poterit ab aduersariis explicari, quasi docuerit id prouenire ex liberà voluntate diuinà. quid enim illa de decretis diuinis sciebat? & quomodo eam voluntatem liberam generet, qui Deum ex necessitate naturae operari putabat? ergo quia sensit, ab ipsa rei naturà eam impossibilitatem oriri.

Ratio.

SUBSECTIO SECVNDA.

Obiectiones aliquæ solutæ.

45 Ratione à nonnullis probatur, quia resurrectio mortuorum est miraculosa (ut ipsum lumen nature dicitur) non ob aliam causam , nisi quia est reproductio rei antea corruptæ ; ergo naturaliter nequit forma corrupta reproduci . Non vrget hoc argumentum : quia fortassis in hominis resurrectione nihil reproduci . Non quidem anima , quia non perierat ; neque corpus , ob eandem rationem . Vnio autem animæ & corporis fortasse non est eadem numero quæ antea , imò , et si sit eadem , id tamen à nobis nequit cognosci ; ergo resurrectio mortuorum non apparet nobis miraculosa propter reproductiorem rei corruptæ , sed quia sit sine semine viri & femina , extra uterum maternum , sine dispositionibus naturaliter præiis , & quia expelluntur formæ contrarie sine vllâ causâ naturali . Quod confirmo clare : quia si in corpore equi mortui produceretur forma aliqua equi , etiam si non eadem numero quæ corrupta fuerat , sed alia noua , adhuc illa resurrectio equi esset miraculosa , & non propter reproductiorem (vt supponimus) ergo nec propter reproductiorem resurrectio hominis miraculosa erit .

46 Secundo alij probant Conclusionem , quia quod nunquam fit , videtur reducendum in naturam repugnantiam ; at nunquam reproducitur forma corrupta , ergo quia id repugnat ex naturâ rei . Falsa est Maior : multa enim sunt possibilia naturaliter , quæ nunquam existunt . Minor verò est valde dubia . vnde enim possunt hi Auctores scire , calorem quem hodie sentiunt non esse eundem numero quem heri sentire vel ipsi vel alij homines . quod idem de frigore , de formâ ignis , &c. dici potest .

Thomistæ recurrunt in præfenti ad indiuiduationem rerum : quia enim (inquiunt) qualibet res indiuiduatur ex circumstantiis temporis , loci , &c. inde fit , vt naturaliter nequeat res eadem , hoc tempore & loco producta , iterum postea tempore alio produci , & consequenter nec reproduci . Suppositio falsa est , de quâ in Metaphysicâ : ex eâ autem sequitur , non solum naturaliter , sed nec diuinitus posse eandem numero rem reproduci , quod aduersarij non concedunt , & merito . Sequela verò probatur euidenter , quia nec Deus potest facere vt sit eadem numero res sine eadem numero indiuiduatione (vt ex se patet) ergo cum tempus hoc , locus hic , sit indiuiduatio huius numero formæ v. g. non poterit Deus nec diuinitus alio tempore & loco eandem numero rem producere , non ergo poterit resuscitare eundem numero hominem , cum eadem numero vnione , accidentibus , &c. quod quàm sit tutum dicere , ipsi viderint .

Aliunde igitur probanda est illa Minor : quia scilicet natura ipsa exigit , propter sui pulchritudinem (quæ maximè in varietate consistit) ne formæ semel corruptæ iterum reproducantur , sed alix distinctæ ; quare quæ semel producta est , manet impossibilis naturaliter . Hæc est probabilis ratio pro communi sententiâ ; quam si aliquis vellet negare , non facile posset redargui . ideo hanc sententiam solum vt probabilem defendo , nec volo illam certiorē facere quàm sit .

PRIMA fit : Res est possibilis per sua prædicata essentialia ; hæc semper manent , ergo si semel fuit possibilis , semper erit . Leue argumentum : potest enim responderi , ea prædicata essentialia numquam habuisse possibilitatem naturalem , vt reproducerentur . vnde fit , vt posita vnâ productione , non habeant iam amplius potentiam : quia iam tunc ea secunda productio , esset reproductio ; sicut in sensu composito , quod habeam hic vbicationem , nequeo eam alibi habere , quia non habeo virtutem ad duas vbicationes simul .

Vrgent nonnulli contra hanc solutionem : Demus ignem A. posse durare tribus instantibus successiue naturaliter ; destruat in secundo , cur non poterit tunc rursus in tertio produci , quandoquidem fuisse destructum in secundo , est denominatione extrinseca , quæ non impedit capacitatem existendi in tertio , quam habuisset si non fuisset destructus ?

Hoc argumentum ego retorqueo contra hos recentiores : ipsi enim fatentur , & merito non esse vllam repugnantiam in eo , quod detur aliqua res quæ naturaliter non sit reproducibilis . Facio autem in illâ ego idem argumentum , & prout ibi mihi responderint ipsi , ego hic respondebo : quia quod ipsi dicunt de possibili , dico ego de facto in omnibus rebus , quæ de facto existunt , propter communem auctoritatem . Respondeo ergo , causas sæpè indigere aliquibus conditionibus extrinsecis vt possint operari . Sicut , vt ego possim acquirere vbicationem in instanti A. in ponte Pragensi v. g. debui extitisse in instanti antecedenti iuxta ipsum pontem , & tamen iam quando acquiri nouam vbicationem , non existit nisi denominatione quadam extrinseca de præcessione alterius : ita similiter dico , illam physicam corruptionem formæ , etiam si iam nihil sit , esse conditionem , quæ impedit ne naturaliter possit iterum existere ea forma ; si autem non fuisset ea corruptio , potuisset adhuc forma diu durare & existere .

Obijciunt secundò : Ergo ignis A. iam non habet maiorem virtutem ad producendum ignem B. corruptum , quàm Angelus habeat ad producendum eundem ignem , quod videtur absurdum .

Etiam hæc obiectio retorquetur contra eosdem in illo casu possibili , quem bene admittunt , scilicet , possibilem esse rem aliquam , quæ naturaliter reproduci nequeat : quod enim ipsi in eâ dicerent , ego dico de facto . Absolutè autem respondeo , negando sequelam , quia Angelus non solum non potest naturaliter producere ignem , sed nec continet illum vllò modo . At ignis A. et si ex defectu vnus conditionis non possit absolute operari , continet tamè simpliciter in se ignem B. Sicut longè aliter se habet materia prima in ordine ad habendas simul duas formas ignis , licet id sit ei simpliciter supernaturale , quàm se habeat lapis ad habendum in se actum intellectus , qui etiam est illi supernaturalis : neque enim omnia quæ sunt supernaturalia , sunt æqualiter supernaturalia , vt per se manifestum est .

Y

Tertiò

Tertiò obiciunt adhuc idem: Corrupta forma manet priuatio illius in materia, ergo manet adhuc potentia & capacitas ad illam, quia priuatio non est nisi in subiecto capaci.

Respondeo facile, negando tunc manere propriè priuationem, sicut nec manet appetitus. Sollet autem ea carentia vocari priuatio, quatenus materia est absolute secundum se capax illius forme, licet ex accidenti hic & nunc ea capacitas sit impedita. Tandem confirmo doctrinam quam in solutionibus istis tradidi ex principiis veris, & quæ ab aduersariis admittuntur. Nam transacto instanti A. v. g. iam per se est impossibilis duratio A. quæ distinguitur à re durante: illa enim est affixa essentialiter tali instanti imaginario modo à me infra explicando, id est, hodie non potest nec diuinitus produci duratio hesternæ. Iam sic argumentor: Ea duratio per sua prædicata essentialia erat potens existere, & tamen iam hodie nec diuinitus potest, & ego hodie dicor habere priuationem durationis hesternæ, etiam si hodie non sit ea duratio possibilis; ergo bene idem poterit in forma semel iam destructa respectu materiæ contingere, vt scilicet forma post primam sui destructionem iam sit naturaliter impossibilis, & quod materia adhuc dicatur habere priuationem illius, eo quod heri potuit illam habere vel hodie, si non fuisset destructa. Quæ doctrina etiam potest obiectioni sequenti applicari.

Quartò obicies: Appetitus materiæ primæ est idem realiter cum ipsa materiæ: sed post corruptionem formæ manet eadem materia quæ antea erat, ergo & idem appetitus; sed antea habebat appetitum ad formam hanc quæ corrupta est, ergo & postea. Nec satisfacies, si dicas, deficere aliquod connotatum, scilicet possibilitatem formæ, ex cuius defectu deficiat appetitus materiæ: non (inquam) satisfacies, quia (vt ostendi Disputatione xii. Logica Sectione 3.) repugnat, manente tota entitate recti, in quâ consistit formaliter aliqua essentia, ex defectu connotati eam essentiam deficere: ergo, si tota essentia appetitus est idem cum materiæ, repugnat illi non manere manentem materiæ.

Hoc argumento conuincuntur nonnulli ad oppositam sententiam, sed immerito; quia ipsi docent, si supposita primâ productione rei, esset ipsa res impossibilis secundo-naturaliter, & non præcisè ex voluntate Dei, non mansurum appetitum in materiæ ad formam, quia appetitus non est ad aliquid naturaliter impossibile. Ecce ergo admittunt hi Auctores, mansuram tunc totam entitatem materiæ sine appetitu, cur ergo non poterit manere modo, si verum sit (vt probaui) secundam rei productionem esse naturæ suæ impossibilem? Respondeo ergo ad argumentum, appetitum materiæ primæ non esse solam materiæ, sed ipsam simul cum negatione reali primæ productionis formæ, quare appetitus ille non est denominatio omnino intrinseca materiæ. Ratio à priori est, quia appetitus materiæ est potentia naturalis illius ad formam sibi conuenientem; sed potentia naturalis ad illam formam non est omnino intrinseca materiæ, includit enim negationem primæ productionis, ergo nec appetitus erit adæquate intrinsecus. Sicut in causâ creatâ, posse proximè operari, non est denominatio omnino intrinseca, quia includit etiam voluntatem

Dei concurrendi simul cum creaturâ. Et in exemplo supra posito de vicatione capacitatis naturalis hic & nunc habendi vicationem Pragæ, dicit carentiam vicationis Romæ; quia si illam haberem, non possem in hoc instanti simul esse hic Pragæ, quod & in aduersariorum & omnium bene sentientium doctrinâ verum est. Hinc nego argumento consequentiam, scilicet, post corruptam formam, manere totam entitatem appetitus: cum enim tunc non maneat negatio præteritionis primæ productionis, in quâ inadæquate consistebat appetitus (vt dixi) non potest nec totus appetitus manere; vnde non incidimus in connotata à nobis impugnata. Et hanc solutionem tenentur etiam aduersarij adhibere pro illo casu, in quo esset per se impossibilis secunda productio rei; vel tenerentur fateri, etiam si esset per se impossibilis secunda productio, adhuc materiæ habituram appetitum ad illam contra ipsos, & Philosophos communiter docentes, non esse appetitum naturaliter ad rem naturaliter per se impossibilem. Confirmo ad hominem: quia ipsi fatentur, materiæ primam habere appetitum per modum gaudij respectu formæ quam habet, quem appetitum non habebat ante & post formam. Ergo in variatâ materiæ variatur ipse appetitus, ergo, ne incident in connotata, tenentur fateri, illum appetitum non esse adæquate intrinsecum materiæ. Quo posito, nullam (vt vidimus) argumentum habet difficultatem.

Hanc meam solutionem impugnant nonnulli postea, eo quod appetitus sit inclinatio ad perfectionem; sed carentia formæ non est inclinatio ad ipsam formam, opponitur enim ei contradictoriè, ergo non est pars appetitus. Et confirmatur, quia appetitus dicit in se aptitudinem ad perfectionem, ita vt vnâ parte consideretur possibilitas, ex alterâ verò appetitus. vnde licet carentia formæ eam constituat possibilem, non debet tamen ea carentia se tenere ex parte appetitus, sed ex parte termini illius.

Verùm in hac impugnatione non loquuntur hi ad sua principia & ad veritatem consequenter: quia sicut ipsi dicunt, & merito, etiam si denominatio prioris sit respectiua essentialiter in ordine ad posteriorem, & e contrario, ipsum tamen qui est posterior, esse partem componentem denominationem prioris, & e contrario priorem constituere partialiter denominationem posterioris; quæ doctrina à nullo non admittitur. Idem est in denominatione similis, patris, filij, &c. vbi ipse filius, qui est terminus, constituit vt pars patrem in esse patris, & e contrario; ergo similiter ipsa possibilitas naturalis formæ, quam respicit appetitus (sicut pater respicit filium) poterit simul esse pars appetitus, prout ego contendo. Ratio à priori, quæ etiam argumento respondetur, est: quia appetitus non est potentia vtrumque, sed potentia naturalis; denominatio autem potentie vt naturalis, provenit extrinsecè ab aliis circumstantiis, & à possibilitate naturali ipsius formæ, sicut paulò antè ostendimus. Declaratur amplius potentia naturalis: Vt ego in hoc instanti sum Romæ, dicit vt partem, carentiam mei hic Pragæ, quia ex suppositione quoddam hic, non possum ibi esse; ergo si semel concedatur, post formæ corruptionem eam iam esse naturaliter, & non solum ex extrinsecâ voluntate Dei impossibilem,

bilem, necessariò dicendum est, iam factâ hac suppositione, formam hanc non esse ampliùs naturaliter per se à materiâ receptibilem. quo posito, necessum est, vt nec in materiâ sit potentia naturalis eam recipiendi, quia hæc sunt correlatiua, receptibile & potens recipere, ergo nec appetitus manebit, quia appetitus est potentia non vticumque, sed naturalis. Vnde patet, licet ipsa carentia formæ non sit id quod appetit materia, posse tamen esse partem extrinsecam in obliquo, per quam materiæ capacitas constituatur in ratione potentis naturaliter recipere formam (quia eam solum potest, quæ antea non fuit) & consequenter pender ab eâ carentiâ formæ, vt capacitas materiæ denominetur appetitus ad eam formam. Et in nobis idem patet: licet enim ego non desiderem absentiam boni quod appetito, tamen vt illud desiderem, est necessaria absentia. Quod si præsentem obiecto maneret idem actus voluntatis circa illud qui fuerat in absentia, denominaretur idem actus gaudium in præsentia obiecti, desiderium verò in absentia illius; quæ denominationes partialiter prouenirent extrinsecè ab existentia vel absentia obiecti, in quo nulla est difficultas: imò vt dixi, semel admissâ impossibilitate naturali formæ corruptæ necessariò videtur dicendum. Vtrum autem ex naturâ rei ea fiat tunc impossibilis, necne, non est ita mihi certum. & in hoc faciliùs consentirem his recentioribus. Verum probabiliorum reputo communem sententiam supra probatam.

SECTIO V.

Vtrum Materia prima sit pura potentia: vbi de eius existentia.

COMMVNITER à Thomistis materia prima dicitur *pura potentia*, quod quâ ratione verum sit, oportet in hac Sectione explicare.

SUBSECTIO PRIMÂ.

Materia prima habet verum esse actuale.

PRIMò indubitatum videtur, materiam primam, quæ actu est cum formâ substantiali, & cum illâ componit totum, habere entitatem veram & realem, distinctam à formâ. Ita P. Suarez Disputatione 13. Metaphysicâ, sect. 3. nu. 2. vbi pro eâ refert Aristotelem, Platonem, Simplicium, D. Thomam, & alios. Et probatur facillè, quia materia non est purum nihil, alioquin nullum munus verum & reale exerceret; & dum ex ipsâ educerentur formæ, educerentur ex nihilo, quod est ridiculum: ergo habet aliquam entitatem realem. Confirmatur. Dum homo conuertitur in cadaver, manet aliquid reale quod antea fuerat, hoc autem esse materiam primam, supra probatum est. Vnde Augustinus lib. 12. Confessionum, cap. 7. & 8. materiam primam non *nihil* sed *propè nihil* dixit. Imò dum supra contra Gomecium ostendimus dari materiam primam, ostendimus etiam illam habere entitatem realem, alioquin non daretur: eam verò distingui à formâ substantiali, probabitur Disputatione 111. Sectione 1. & ex parte ostensum etiam est argu-

mentis factis contra eundem, quibus probauimus manere materiam pereunte formâ, quod fieri non posset, nisi distinguerentur.

Sed obiciet: Materia non habet existentiam distinctam à formâ, ergo neque entitatem. De Antecedenti Subsectione 2. sed eo admissio, negatur consequentia: quia licet materia non habeat diuersam existentiam à formâ, habet tamen diuersam essentiam & diuersam entitatem, in quâ recipiatur existentia; sicut in eorundem Thomistarum sententiâ, licet humanitas Christi Domini existat per existentiam Verbi diuini, habet tamen diuersam entitatem (Fides enim docet ibi dari duas naturas reales, ex quibus componitur Christus.) Ergo licet existentia materiæ & formæ sit eadem, negari tamen nequit, entitates vtriusque esse diuersas, & consequenter materiam primam habere propriam entitatem. Quod confirmo rursus in eorundem sententiâ: quia, corrupto homine, non manet in materiâ eadem existentia quam antea habebat (hæc enim erat propria animi rationalis) & tamen manet eadem materia, ergo existentia materiæ, casu quo proueniat à formâ, non est ipsa entitas materiæ, ergo non benè inferitur, *non habet propriam existentiam, ergo neque habet propriam essentiam.*

Hinc infero pro solutione questionis, materiam primam non esse puram potentiam in omni rigore, & in omni genere; quia pura potentia in omni genere est illa, quæ nullum habet omnino actum; sicut è contrario purus actus est qui caret omni potentialitate: sed materia prima non caret saltem actu Logico, id est, propriâ entitate, quæ ab esse possibili extrahitur ad esse actuale; ergo non est pura potentia. Maior est certissima. Minor probata est supra, quam vltiùs probo. Quia materia prima, quando componit totum, non est ens merè possibile, alioquin non posset componere actum; ergo est ens actuale, ergo habet aliquem actum, ergo non est pura potentia in omni genere.

Sed quæres, vtrum illum actum quem habet materia, habeat ex se, an ex alio, & consequenter vtrum possit dici ex se pura potentia quatenus ex se nullum habet actum. Pro solutione aduerte, *ex se* posse intelligi vel in genere causæ efficientis, ita vt materia à se ipsâ & non ab aliâ causâ habeat esse; & in hoc sensu nulli dubium, materiam primam non habere ex se suum actum, sicut nulla alia creatura eum habet, quia omnes producantur à Deo, & quantum ad hoc idem est de materiâ ac de formâ. Vel potest *ex se* intelligi in sensu formali; & hic rursus potest esse triplex. Primus, an materia prima nò distinguatur à propriâ existentia, quæ difficultas omnibus entibus creatis communis est, de quâ in Metaphysicâ. Secundus, an ipsum esse materiæ, seu ipsa essentia sit distincta ab essentia formæ; in quo sensu probatum à nobis est in hac Subsectione, materiam habere à se propriam entitatem formaliter, Tertius tandem, vtrum illud esse existentia sit proprium formæ, an verò materia propriam habeat existentiam, de quo Subsectione 2.

Obiciunt Conimbricenses vt probent, materiam esse puram potentiam, lib. 1. cap. 9. quæst. 3. artic. 1. Materia non est aliquid compositum ex actu & potentia, aliàs esset compositum naturale, & non primum subiectum. Deinde nec potest esse